

ucieczki poszczególnych rodzin, a matki w tym czasie unasienione są mniej wartościowe. Niektóre z nich poddane pniom są w dość krótkim czasie wymieniane przez pszczoły, niekiedy jesienią tego samego roku, częściej w następnym sezonie pszczelarstwu. Fakty te najczęściej uchodzą uwagi wielu pszczelarzy zwłaszcza wówczas, gdy matki nie są znakowane, a pszczelarz rzadko przegląda swoje pnie.

Liczba uciezek rodzin z sekcji Zandera zależy również od stopnia rojliwości pszczoł użytych do tworzenia rodzin, o czym była mowa w poprzednim artykule. Ponieważ w Polsce pogłowie pszczoł nie jest jednolite, lecz silnie mieszańcowane przy udziale różnych

ras obcych, niekiedy ras rojliwych, ilość uciezek rodzin i wyniki unasieniania są różne u różnych hodowców.

Należy jeszcze podkreślić, że nasze założenia hodowlano-selekcyjne całkowicie idą w kierunku otrzymania pszczoły nierojnej i wysoko produktywnej. Tymczasem metody i pomieszczenia hodowlane jakimi dotychczas posługujemy się nie odpowiadają tym założeniom.

Opracowana przez nas ramka — sekcja usuwa omawiane wady i w ten sposób zapewnia większą produkcję pełnowartościowych matek unasienionych. Opisem jej zajmujemy się w następnym artykule.

Pożytki i ZAPYLANIE

STANISŁAW JASINSKI

Wzbogacamy pastwiska pszczele

Zagadnienie polepszenia pożytków pszczelich jest jednym z najważniejszych w pszczelarstwie, gdyż nawet najlepsze metody gospodarki pasiecznej nie zapewnią osiągnięcia dobrych zbiorów w postaci miodu i wosku, jeśli pasieka nie będzie miała mocnego oparcia o należyłą bazę pokarmową. Jasne jest więc, że należy wszystko przedsięwziąć, aby ten ważny problem został rozwiązany i to nie w sposób teoretyczny, lecz naprawdę realnie.

Jeżeli chodzi o rozmiary zagadnienia, to biorąc pod uwagę przede wszystkim najbardziej tytwałą formę pożytku w postaci drzew i krzewów, dążyć należy, aby w możliwie niedługim czasie przysporzyć dla 1 roju od 1 do 6 drzew i krzewów miododajnych.

Do zrealizowania tego zagadnienia trzeba ze strony pszczelarzy dużego wysiłku, od którego jednak nie wolno się uchylać. Jest zrozumiałą rzeczą, że pracy tej pszczelarze nie wykonają

sami, ale powinni oni dopilnować, aby na terenie działalności każdej powiatowej rady narodowej zostały zorganizowane szkółki drzew miododajnych na wzór tych, o których będzie mowa niżej, a zapoczątkowanych przez PCLPN „Las“.

Państwowa Centrala Leśnych Produktów Niedrzewnych „Las“ przejawiając bardzo żywotną i wydajną działalność w zakresie rozwoju pszczelarstwa, zwłaszcza leśnego, postanowiła lukę istniejącą w pożytkach pszczelich wypełnić stopniowo, przez zorganizowanie i uruchomienie (w 1954 r.) 9¹/₂ hektarowego Ośrodka Uprawy Roślin Miododajnych pod Lublinem (w Poczekajce koło Wrotkowa). Do tego celu została wykorzystana działka uzyskana w swoim czasie z Reformy Rolnej przez Lubelski Związek Pszczelarzy, który w okresie 1946—49 r. przystąpił do urządzenia na niej parku roślin miododajnych. Obecnie, z uwagi na stosunkowo ograniczone możliwości jak np.

mały obszar i in., w Ośrodku wprowadza się kilka zaledwie gatunków roślin, lecz takich, które pod względem wydajności nektaru mają największe znaczenie dla pszczelarstwa i zarazem nie są zbyt wymagające co do gleby.

W dziale szkółkarskim uwzględniono zatem z drzew: lipę, akację, jawor, szupin (perelkowiec) japoński. Z krzewów: klon polny i śnieguliczkę. W dziale nasiennym — głównie nostrzyk biały i częściowo facelię. Przy czym odnośnie lip — projektuje się wprowadzenie ich kolekcjami złożonymi z 6 najcenniejszych dla pszczelarstwa gatunków i odmian, a które przy tym, kwitnąc kolejno po sobie, zapewnią pszczołom długotrwały, bo prawie 6-tygodniowy okres pożytku.

Ośrodek ma na uwadze następujące gatunki i odmiany lip: *Tilia platyphyllos* (szerokolistna), *T. cordata* (drobnolistna), *T. euchlora* (krymska), *T. floribunda* (obficie kwitnąca), *T. spectabilis* (okazała) i *T. japonica* (japońska). Przy czym Ośrodek dążąc do osiągnięcia jak najlepszych wyników prawdopodobnie zastąpi *T. euchlora* przez *T. vulgaris* (intermedia).

Aby upewnić się, czy istotnie wybór takiej kolekcji jest trafny, Ośrodek spowodował w porozumieniu z Działem Pszczelnictwa IS w Lublinie badania nad nektarodajnością niektórych gatunków i odmian lip. Badania takie pod kierunkiem Działu Pszczelnictwa IS (dr Z. Demianowiczowej) w 1954 r. były prowadzone w Ośrodku Uprawy Roślin Miododajnych przez Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej i w Kórniku (Zakład Dendrologii i Pomologii PAN). W 1955 r. projektuje się ponadto identyczne badania w Pożogu (Instytut Sadownictwa) oraz w Gorzowie (Zakład Chorób Pszczół).

Organizacja Ośrodka mimo poważnych trudności różnej natury postępuje szybko naprzód. Obecnie cały teren Ośrodka o obwodzie ca 1 500 m został już ogrodzony siatką a w samym Ośrodku zgromadzono poważną ilość roślin. Z uwagi na ubogą glebę działki, prawdopodobnie wypadnie wyłączyć z ogólnej powierzchni około 3 ha ziemi, którą na razie w okresie przejściowym doraźnie wykorzystywano. Na tej części terenu po wyprowadzeniu pierwszej partii drzewek (lip) zostanie urządzone arboretum lipowe, gdzie wysadzi się około 300 lip, na które złoży się 6—8 lubelskich kolekcji lip (po około 40 gatunków i od-

mian każda). Nieznaczna ilość lip lubelskiej kolekcji zostanie wprowadzona do szkółek Ośrodka.

Jak wyżej wspomniano, w ciągu tak krótkiego czasu (od połowy października 54 r.) zgromadzono pokaźną ilość roślin tak w postaci drzew i krzewów macecznych jak i sadzonek (w ilości około 12 tys. szt.) oraz siewek.

Materiał maceczny został rozmieszczony głównie naokoło całej działki, w 3 rzędach, co stworzy w przyszłości osłonę dla szkółek. W pierwszym rzędzie, zewnętrznym, wysadzono drzewa w następującej kolejności: 2 akacje, 1 jawor, 2 akacje i 1 topola. Wszystkie te drzewa są posadzone w odległości 8 m od siebie, w przerwach między nimi posadzono klon polny w odstępach 1 m, a między klonami, jako ich uzupełnienie śnieguliczka. W odległości 3 m od tego pasa (żywopłotowego) biegnie dwurzędowa aleja lipowa, przy czym lipy wysadzone są na przemian w odległości 6 m rząd od rzędu, a w rzędzie co 8 m. W pierwszym rzędzie alei, tj. od strony pasa żywopłotowego wysadzono lipę — *T. cordata*, w drugim zaś rzędzie 4 gatunki — *T. platyphyllos*, *cordata*, *euchlora* i *spectabilis*, częściowo i *floribunda*.

Ponadto w Ośrodku zaszkołkowano przeszło tysiąc lip, w 10 prawdopodobnie odmianach, uzyskanych przez Ośrodek ze szkółek pomiejskich w Dobrojewie wiosną 1954 r. Są to prawdopodobnie te odmiany lip, nad którymi dłuższy okres czasu pracował w Gorzowie znawca roślin miododajnych, zwłaszcza lip, prof. Ewert.

W Ośrodku przeznaczono również teren pod polećka zielnych roślin miododajnych, do założenia których przystąpimy w roku bieżącym. Nostrzykiem obsiano 2 hektary.

Praca Ośrodka Uprawy Roślin Miododajnych w Poczekajce zostanie powiązana z pracą innego leśnego ośrodka w Różanie, który znajduje się na terenie Warszawskiej Ekspozytury „Las“ i ma duży areal ziemi, przy czym Ośrodek Poczekajka zaopatrywać będzie Różan w potrzebne siewki, podkładki, zrazy oraz nasiona tych drzew i krzewów, które są rozmnażane generatywnie jak: akacja, jawor, klon polny i in. W ten sposób powstanie prawdopodobnie na terenie działalności PCLPN „Las“ drugi ośrodek masowej produkcji roślin miododajnych, których brak dotkliwie odczuwa pszczelarstwo nie wyłączając pasiek leśnych.